

ПОЛІАСПЕКТНИЙ ХАРАКТЕР ВПЛИВУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕКОНОМІКУ ТЕРОРУ

ПАНТЕЛЄЄВА Наталія Миколаївна

*доктор економічних наук, доцент
заступник директора Черкаського інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6457-6912>
e-mail: npanteleeva2017@gmail.com*

РЕВЕРА Євген Ігорович

*магістр Черкаського інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
e-mail: evheniy.revera@gmail.com*

Анотація. У статті виявлено характерні ознаки сучасного тероризму, визначено вплив тероризму на економічну діяльність, досліджено теоретичні засади економіки терору. Обґрунтовано значущість цифрових технологій для економічного розвитку. Розкрито сутність та доведено, що потенціал цифрових технологій має поліаспектний характер. Визначено здатність потенційних властивостей цифрових технологій, поряд зі стимулюванням економічного зростання та добробуту, продукувати ризики використання для терористичних цілей та фінансування тероризму, що вимагає впровадження певних заходів їх ідентифікації та забезпечення ефективної протидії нелігитимному використанню цифрових технологій.

Ключові слова: економіка, цифрова економіка, інновації, цифрові технології, криптовалюта, штучний інтелект, економіка терору, фінансування тероризму.

Еволюція сучасного тероризму знаходиться в прямому зв'язку з інноваціями форм організації, стратегій і тактики терористичних організацій та розвитком цифрових технологій. Тому, поліаспектна природа існуючих і перспективних інформаційних та цифрових технологій, а саме їх здатність, поряд з позитивними ефектами, генерувати нові загрози та вразливості, зокрема, кіберзлочинність,

кібертероризм, потребує подальшого вивчення та розробки результативних механізмів протидії.

В статті значна увага приділяється визначенню зв'язку тероризму та економіки як в аспекті детермінант, що його породжують (наприклад, деградація економіки, провали соціально-економічної політики, безробіття, втрата соціально-економічного статусу тощо), так і зумовлених ним макро-

економічних ефектів (загроз, руйнівних наслідків і негативних впливів). Доведено, що сучасний тероризм має значний вплив на такі сфери, як економічне зростання, торгівлю, фінансові ринки, туризм, прямі іноземні інвестиції тощо.

Визначено, що головна функція економіки терору полягає в забезпеченні процесу виробництва такої «послуги». Вона має деструктивний та контрпродуктивний характер з прямими або відтермінованими ефектами. Прояв поліаспектної природи найбільш демонструють цифрові технології, що пов'язано із появою криптовалют та розвитком штучного інтелекту. Поряд з їх лігитимним використанням для підвищення ефективності

платежів, мікроплатежів та монетизації продажу товарів і послуг через Інтернет, стимулювання міжнародних грошових переказів, а такої розширенням інклюзії фінансових послуг та розробки інноваційних фінансових продуктів і послуг на її основі, зростають потенційні ризики незаконного використання криптовалюти з метою відмивання грошей та фінансування тероризму за рахунок її функціональних особливостей, невизначеності правового статусу та відсутності регулювання.

Це, в свою чергу, породжує необхідність консолідації зусиль на ідентифікацію ризиків та забезпечення ефективної протидії нелігитимному використанню цифрових технологій.

Список використаної літератури

1. Пинчук А.Ю. К проблеме понимания сущности и специфика международного терроризма в современном мире. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-probleme-ponimaniya-suschnosti-i-spetsifika-mezhdunarodnogo-terrorizma-v-sovremennom-mire> (дата звернення: 10.10.2019).
2. Пинчук А. Ю. Современный международный терроризм как актуальная политическая проблема глобального развития. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennyyu-mezhdunarodnyu-terrorizm-kak-aktualnaya-politicheskaya-problema-globalnogo-razvitiya> (дата звернення: 10.10.2019).
3. Institute for Economics & Peace. Global Terrorism Index 2019: Measuring the Impact of Terrorism, Sydney, November 2019. URL: <http://visionofhumanity.org/reports>. (дата звернення: 10.10.2019).
4. Кузнецова О.С. Развитие институтов противодействия экономическим основам международного терроризма в системе обеспечения экономической безопасности. URL: <https://www.dissercat.com/content/razvitie-institutov->

protivodeistviya-ekonomicheskim-osnovam-mezhdunarodnogo-terrorizma-v-sis (дата звернення: 10.10.2019).

5. Кафтан В.В. Финансово-экономические основания современного терроризма. *Гуманитарные науки. Вестник Финансового университета*. 2014. №1 (13). С. 22-27.

6. Латов Ю. В. Экономический анализ терроризма. *Общественные науки и современность*. 2007. № 5. С. 28-45.

7. Замки, битвы и бомбы. Как экономика объясняет военную историю. Пер. с англ. М. Рудакова. Науч. ред. перевода Д. Шестаков, 2016. 576 с.

8. Pantielieieva N., Zaporozhets S., Nagaichuk N., Bartosh O. Transformation of financial intermediation in the context of spread of digital trends. *Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan*. 2019. №3. p. 144-152. doi: 10.32014/2019.2518-1467.81.

9. Pantielieieva N., Khutorna M., Lytvynenko O., Potapenko L. FinTech, RegTech and Traditional Financial Inter-mediation: Trends and Threats for Financial Stability. *Data-Centric Business and Applications: Evolvments in Business Information Processing and Management (Volume 3)*, Springer, 2019, 1-21 doi: 10.1007/978-3-030-35649-1.

10. Пантелєєва Н.М. Нові форми грошей в умовах формування інформаційного суспільства. *Вісник НБУ*. 2015. № 5 (травень). С. 25-31.

11. Пантелєєва Н.М. Інноваційний потенціал і характеристичні особливості механізму залучення фінансування в нові технологічні проекти шляхом випуску і продажу нових криптовалют учасникам ринку. *Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції: Нові форми грошей та фінансових активів: становлення, перспективи, ризику*. 2017. С. 153-158.

12. Сальников Е.В., Сальникова И.Н. Криптовалюта как инновация экономики террора. *Интернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ»*. 2016. Том 8. №3. URL: <http://naukovedenie.ru/PDF/86EVN316.pdf> (дата звернення: 12.10.2019).

13. Виртуальные валюты. Ключевые определения и потенциальные риски в сфере ПОД/ФТ. URL: https://eurasiangroup.org/files/FATF_docs/Virtualnye_valyuty_FATF_2014.pdf (дата звернення: 12.10.2019).

14. В Минске обсуждают возможности новых технологий и искусственного интеллекта в борьбе с терроризмом. URL: <https://news.un.org/ru/story/2019/09/1362292> (дата звернення: 12.10.2019).

15. Проблемы использования искусственного интеллекта в борьбе с терроризмом в социальных сетях. URL: <https://hype.ru/@id3153/problemy-ispolzovaniya-iskusstvennogo-intellekta-v-borbe-s-terrorizmom-v-socialnyh-setyah-rn4lh717> (дата звернення: 15.10.2019).

16. Актуальні методи, способи та фінансові інструменти фінансування тероризму та сепаратизму. URL: http://www.sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2014/20141229/tipolog2014.pdf